

PYŠELSKÉ Říjen 2003 5, Kč

50**Zpravodaj obecního úřadu**

Z jednání obecního
zastupitelstva

7. 7. 2003

Starosta podal informaci o jednání s ředitelem Středočeských plynáren o možnosti přispění obci na zemní práce při výstavbě **plynifikace**. Z jednání vyplynulo, že STP přispěje obci částkou 3 miliony korun za podmínek, že v r. 2005 bude odebírat plyn 150 nemovitostí, v r. 2006 a 2007 250 nemovitostí. V případě, že toto nebude dodrženo, bude obec vracet STP za každou nemovitost, která nebude odebírat plyn, částku 12 tis. korun. Dále informoval, že s firmou PPR Praha-Paříž rekonstrukce, která provádí montážní práce na plynových rozvodech, byla sepsána smlouva o spolupráci, kde se obec zavazuje provést podsypy a zásypy plynového vedení včetně přípojek za částku 720 tis. korun.

Dotace vodovod.

Ministerstvo zemědělství přiznalo dotaci na výstavbu vodovodu v poměrech 25% dotace od MZ, 25 % vlastní zdroje, 50% od Českomoravské záruční a rozvojové banky zvýhodněný úvěr, t.j. úvěr bez úroků. Výše úvěru je cca 23 mil. korun se splatností 15 let. Výše úvěru bude odvislá na výši ceny dodavatele vybraného při výběrovém řízení. Obecní zastupitelstvo odsouhlasilo přijetí úvěru od Českomoravské záruční a rozvojové banky a.s. ve výši 50% z ceny díla vzešlé z výběrového řízení. Obecní zastupitelstvo souhlasí, aby ručení formou ručitelského prohlášení poskytl obci dodavatel stavby ve výši ➤

V PYŠELÍCH SE SLAVILO

Vyvrcholením 2. Pyšelského kulturního léta byly oslavy výročí 300 let. povýšení obce Pyšely na město a výročí 125 let od založení sboru dobrovolných hasičů v Pyšelích. Přípravy na tyto oslavy, které proběhly 12. až 14. září byly náročné a vyžádaly si několikátýdenní práci všech organizátorů.

Pyšelské muzeum připravilo pro své návštěvníky lahůdku - originál listiny Privilegium císaře Leopolda pro město Pyšely. Ten nám zapůjčila paní ředitelka dr. Procházková z archivu v Benešově. Měla však podmínku, že listina bude dokonale zabezpečena proti krádeži. Zde pomohl p. L. Kostrhoun a p. J. Chalupa a vymysleli a vyrobili důkladný systém, kterým byla vitrína s listinou zajištěna. Paní ředitelka Procházková si před zahájením oslav přijela osobně zkontrolovat naše bezpečnostní opatření a byla spokojena. Muzeum v průběhu oslav navštívilo mnoho občanů z Pyšeli i hostů z blízká i z daleka.

V pátek 12. září byla zahájena výstava „Pyšeláci tvoří“ a „Významné osobnosti Pyšel“ v přízemí budovy obecního úřadu. Slavnostního zahájení se ujal Mgr. V. Paclík, dobrou náladu podpořilo vystoupení hudební skupiny Lístek. Několik dní (a dá se říci i nocí) připravovala skupina pyšelských občanů pod vedením p. M. Kolářové jednotlivé exponáty. Nejprve je bylo třeba rozřadit, vyrobit popisky, většinu obrázků, fotografií zarámovat (nebo zapasportovat), jednotlivé exponáty naaranžovat. Na výstavě představilo své výrobky mnoho pyšelských občanů. Byla zde k vidění celá řada různých ručních prací (háčkování, vyšívání, paličkování, krajkářství), kresba, malba, malování na hedvábí, fotografie, koláže, práce s dřevem, keramika atd. Mnoho těchto ukázek prací našich občanů mělo špičkovou úroveň a návštěvníci výstavy vysoce hodnotili preciznost prací a fantazii autorů. Jednou ze součástí této výstavy byla i expozice nazvaná „Významné osobnosti Pyšel“, kterou připravila paní Bohumila Dauthová. Zde představila celou řadu osobností z kulturního, společenského i politického života, které měli vztah k naší obci (žili zde, narodili se v obci nebo Pyšely navštěvovali). Tato expozice se jistě stane další důležitou součástí Pyšelského muzea, je velmi kvalitně zpracována jak textově, tak i doprovodným materiálem - např. fotografie, kresby a pod.

Pro velký zájem návštěvníků byla výstava prodloužena o několik týdnů.

Téhož dne v pátek večer se představilo na nádvoří zámku v Pyšelích divadlo ze Sokolova ➤

ZBOROUSKÁ MISE

na poli zlatá žatva zraje
tam leží padlí, rány v hlavě
tam leží Podmol, Strnad i Plšek
všichni se usmívají

(R. MEDEK - ZBOROV)

čtěte na straně 5 ➤

Poděkování

Ve dnech 12. až 14. září t.r. proběhly oslavy 300 let povýšení naší obce na město a 125 let od vzniku Sboru dobrovolných hasičů v Pyšelích. Organizaci zajistil realizační tým, jehož členy byli Ing. M. Dauth, B. Gondík, V. Horáčková, M. Kolářová, M. Linhartová, L. Pařízek, V. Pařízková, V. Pařízek, A. Slavík, A. Sládková, P. Smutný, J. Soprová, Z. Srnská, R. Šestáková. Dále se na zdárném průběhu oslav podíleli B. Dauthová, L. Pavlík, ak. mal. P. Vavrys, J. Chalupa, J. Nikles, I. Křížová, V. Štěpánková, H. Rodlová, M. Horáček, I. Černá, rodina Fanfrlíková, M. Pášová, M. Kadlec, ak. sochař M. Vitanovský, rodina T. Podroužka, manželé Zarádčkoví, fa. Evy Smrčkové - Řeznictví, Sklenářství Čerčany, M. Štulík, Dětský domov v Pyšelích, Domov důchodců v Pyšelích, Základní škola v Pyšelích, SDH v Pyšelích, firma p. Hanuše, firma F. Vosického a mnoho dalších. V neposlední řadě patří poděkování a uznání garantům i členům výprav na bojiště první světové války, t.j. manž. Z. a J. Chalupovým, manž. V. a L. Pařízkovým, manž. M. a M. Kolářovým, M. Niklesovi, R. Chmátalové, I. Pěkné, Z. Tabarellimu, fa. Auto Palace Spořilov a dalším.

Za všechny návštěvníky pyšelských slavností jim touto cestou srdečně děkuji.

Stanislav Vosický, starosta

Z jednání obecního zastupitelstva

požadované od ČMZRB a.s. zastupitelstvo pověřuje starostu k jednání a podpisu smluvních dokumentů sepsaných za účelem poskytnutí úvěru.

Dále zastupitelstvo schválilo usnesení ve věci bezúplatného převodu posádkového domu armády v Krhanicích do majetku obce Pyšely.

Bylo odsouhlaseno zřízení organizační složky obce bez právní subjektivity s názvem : Odbor pro veřejnou zeleň a čistotu města. Tato organizační složka je založena též z důvodu, aby bylo možno přijímat pracovníky v tzv. civilní službě. .

Starosta podal informaci o tom, že obec získala živnostenský list - oprávnění na nakládání s odpady vyjma nebezpečných, přípravné práce pro stavby a specializovaný maloobchod.

OZ pověřilo starostu, aby zajistil nabídky firm provádějících rekonstrukce obecních rozhlasů a zjistil reference o firmách u sousedních obcí. a na základě těchto informací vybrat firmu, která nabídne nejvýhodnější podmínky.

Zastupitelstvo rozhodlo požádat PF o bezúplatný převod poz.č.p. 117/9 v k.ú. Pyšely . Pozemek bude využit v souladu se schváleným ÚP - veřejné sportoviště, dětské hřiště.

OZ schválilo novou obecně závaznou vyhlášku o nakládání s odpady (vyhl. č. 1/2003 s platností od 1.8.2003. Předchozí vyhlášky o nakládání s odpady se tímto ruší.

Dále byly projednány žádosti občanů o doplnění ÚP a další žádosti občanů.

Obecní zastupitelstvo jednání dne 10.9.2003

Na program byl zařazen problém umístování dětí do mateřské školy. OZ schválilo priority pro příjem dětí do MŠ a to jako první je trvalý pobyt v Pyšelích. Dále přijat závěr, že jakmile matka trvale bydlící v Pyšelích, ucházející se o umístění dítěte v MŠ, získá zaměstnání, musí některé přespolní dítě uvolnit místo (pokud možno dítě, jehož matka není zaměstnána). Dále bylo uloženo starostovi, aby jednal s příslušnými orgány o možnosti dočasného či trvalého zvětšení kapacity MŠ.

Dále bylo schváleno usnesení OZ, kterým schvaluje Dodatek č.1 ke smlouvě č. 09510111 o poskytnutí podpory mezi SF ŽP ČR a obcí Pyšely.

Starosta informoval OZ o stavu financování výstavby kanalizace, které funguje bez závad, zlepšuje se

V PYŠELÍCH SE SLAVILO

hrou D'Artagnan pod režijním vedením pana B. Gondíka. Představení předcházela

organizačně náročná příprava - výroba hlediště, dovoz lavic pro diváky, stěhování kulis a početného hereckého souboru včetně šermířů. Všichni pozorovali oblohu, která nevěstila nic dobrého. Počasí nám však přálo, večer bylo i mimořádně teplo a první kapky spadly až po skončení představení v noci. Pak si teprve všichni oddechli. Diváků přišlo hodně, herce i režiséra odměnili bouřlivým potleskem.

Sobota byla nejnáročnějším dnem oslav. V devět hodin ráno přijel kočár tažený koňským spřežením s hrabětem Halleweilem, který předal pyšelským konšelům Privilegium císaře Leopolda. Herci z divadla ze Sokolova využili svých kostýmů a divákům předvedli, jak asi před třemi sty lety mohla tato významná událost vypadat. Vše natáčela i Česká televize, byli též přítomni zástupci některých deníků (Bohemia - Benešovské listy). Po slavnostním předání listiny kočár s hrabětem odjel a mohly být zahájeny pyšelské trhy. Na náměstí byla řada stánků, kde se návštěvníci oslav občerstvili medovinou, dobrým jídlem, ti nejchudší dostali polévku zdarma. Na tržišti jsme mohli vidět kata, žebračku, zpívaly se zde kramářské písně. Výtěžek z prodeje občerstvení a dary pro žebračku byly ponechány pro financování dalších kulturních akcí (např. drakiáda, výstava dýní apod). Velký úspěch měl prodej perníčků vyrobených paní H. Růdlovou. Výtěžek z jejich prodeje věnovala p. Růdlová pyšelským hasičům. Bylo možno zakoupit i drobné dárky - keramiku a pod. Velký zájem byl o knihu o historii Pyšel od PhDr. Jiřího Chvojky, která se dočkala zásluhou JUDr. Koudelky svého druhého vydání (s novými atraktivními leteckými snímky a rozšířeným textem autora) . Paní Vlasta Horáčková, která se svým manželem zajistila výrobu stánků pro tržiště napekla koláče a škvarkové placky (zadělávala celkem z 12 kg mouky) a po těchto dobrotách se jen zaprášilo. Na přání návštěvníků můžete v tomto vydání PL nalézt recepty. Úspěchy motocyklového sportu v Pyšelích připomněla výstava historických motocyklů a fotodokumentace na nádvoří zámku. Tuto výstavu připravili otec a syn Liborové Podroužkové. Zároveň návštěvníci absolvovali test o znalostech historie Pyšel, který připravila paní Z. Srnská. Vylosovaný vítěz testu obdržel na památku vylosovaný list jinanu dvojlaločného. Paní Mgr. Renata Šestáková se svým manželem připravili nostalgický koutek, dětský koutek a zemědělský koutek. V nostalgickém koutku jsme mohli srovnávat život našich předků s dneškem, dětský koutek umožnil těm nejmenším hrát si s hračkami našich babiček (koutek hlídal kat), v zemědělském koutku jsme si připomněli význam pšenice Pyšelka. Paní Mgr. Šestáková organizačně i technicky připravila vlastivědnou stezku po památkách Pyšel, která měla mimořádný ohlas.

V sobotu dopoledne byla vernisáž zahájena výstavou obrazů a plastik na Loretě, kterou uvedl básnickým přednesem p. Mixa. Na výstavě představila svoji tvorbu řada pyšelských výtvarníků - P. Vavrys, M. Vavrysová, M. Kadlec, B. Olmrová, V. Vitanovský, Z. Srnská, L. Papírníková, P. Kolský

A pak bylo možno shlédnout módní přehlídku historických kostýmů na zámeckých schodech, která vtipným způsobem konfrontovala způsob oblékání na francouzském dvoře před 300 lety a v současnosti. Přehlídku připravila opět Mgr. Šestáková. Byla otevřena výstava pyšelských hasičů „ Z hasičské minulosti i současnosti“.Dále návštěvníci oslav využili možnosti navštívit základní školu, domov důchodců i dětský domov, kde byl připraven den otevřených dveří. K tomu všemu vyhrávala na náměstí kapela pana Hotového, od rána až do večera. V odpoledních hodinách se konala přednáška PhDr. Jiřího Chvojky v zámecké jídelně. O přednášku byl velký zájem (cca 100 posluchačů) . Stále byly otevřeny všechny výstavy i muzeum, program byl tak bohatý, že nebylo možné vše absolvovat v jednom dni.

Po obědě začínal hlavní program sboru dobrovolných hasičů, o němž se zmiňujeme v dalším článku. Průběh oslav trochu narušilo počasí, odpoledne začalo vydatně pršet. Bylo se však kam schovat - návštěvníci si mohli v klidu prohlédnout výstavy.

Vývrcholením oslav bylo bezesporu odhalení zrestaurovaného pomníku obětem padlých v první i druhé světové válce na náměstí v Pyšelích. Před rokem zajistil starosta p. Vosický obnovu nápisů na pomníku a zpevnění podstavce. Pan Vlastimil Pařízek (ten je ostatně otcem myšlenky obnovy pomníku) sponzorsky zajistil výrobu a instalaci tří kamenných koulí, které byly z pomníku v minulých letech zcizeny. Pan Lukáš Pavlík zhotovil a spolu s pány J. Chalupou a V. Pařízkem

instaloval schránky na prst. Akad. sochař Michal Vitanovský zhotovil zdarma sádrovou plastiku sokola, která byla provizorně umístěna na vrchol pomníku. Pan Jaroslav Chalupa spolu s panem Lukášem Pavlíkem zhotovili formu pro odlití plastiky sokola pro definitivní umístění na pomníku. Materiál nutný pro zhotovení formy uhradila obec. Jistě si vzpomenete na dobu před pěti lety, kdy byl sokol z pomníku ukraden. Podle tehdejších odhadů by jen zhotovení nového sokola stálo cca 80 tisíc korun. Proto je třeba si uvědomit hodnotu daru všech, kteří se na obnově pomníku podíleli.

Přípravu slavnostního aktu pečlivě připravil pan Ing. Miroslav Dauth. Několik týdnů před oslavami se kontaktoval s Klubem vojenské historie rota Nazdar a Československou obcí legionářské jednoty Mladá Boleslav. Připravil púdu v Itálii i Francii pro pyšelské delegace, které tam putovaly pro prst. Na oslavy pozval vzácné hosty - vojenského atašé Francouzské republiky - plukovníka Roberta Payna, čestnou stráž Klubu vojenské historie rotu Nazdar a zástupce Československé obce legionářské jednoty Ml. Boleslav. Neméně významným hostem byl frontový voják druhé světové války, předseda Československé obce legionářské pan generál Antonín Špaček, jehož vitalitu všichni obdivovali. Vlastní akt oslav zahájil projevem starosta Stanislav Vosický, dále se ujal slova pan generál Špaček a vojenský atašé Francouzské republiky. K pomníku byl položen věnec. O historii pomníku promluvil pan doktor J. Chvojka, který připomněl osudy obětí válek. Garanti výprav pro prst z bojišť první světové války vložili schránky do otvorů v pomníku. Zazněly hymny italská, francouzská, ukrajinská a československá a slavnostní akt byl ukončen. Dnes se již nemusíme stydět, pyšelský pomník je důstojnou připomínkou obětí z řad našich občanů.

Marie Pášová

Oslavy třístého výročí

od vydání Privilegia císařem Leopoldem I. pro městečko

Pyšely jsou za námi a bez nadsázky lze říci, byly slavné, krásné a důstojné.

Velký dík patří všem Pyšelákům, kteří se v této chvíli dokázali spojit dohromady a vytvořit tu krásnou atmosféru už v přípravách a pak na výsledné práci při vlastních oslavách. Ať to byl rodilý Pyšelák, nebo, jak se říká „náplava“, každý chtěl nějak přispět svojí dovedností a umem i kdyby to byla jen maličkost vložená do mozaiky zamýšleného díla. Bylo by proto asi nemožné vyjmenovat všechny ty naše spoluobčany, kteří se na zdaru oslav podíleli. Vždyť to bylo pro potěšení a povzbuzení naší hrdosti, že jsme také Pyšeláci jako ti, kteří tu žili již před třemi staletími. Nyní se můžeme těšit na oslavy příští, kdy po očekávaných změnách legislativy opět budou Pyšely skutečně prohlášeny městem a to na základě určitých kritérií a originálu Privilegia vydaného před 300 lety, které bylo po dobu oslav vystaveno v Pyšelském muzeu a je jinak uloženo v Okresním archivu v Benešově.

Srnská Z., muzeum

Z jednání obecního zastupitelstva

i platební morálka občanů v souvislosti s tím, jak probíhá výstavba.

S průběhem stavby jsou drobné technické a organizační problémy, zejména kvůli starému podzemnímu vedení dešťové kanalizace a starému vodovodu. Starosta informoval, že při práci v ul. Husova nepoteče voda, jinak nelze staré potrubí vyměnit. Všichni občané budou včas vyrozuměni od kdy do kdy tomu tak bude.

Byla projednána otázka dalšího napojení na nový vodovod těch občanů, kteří se akce spolufinancování nezúčastnili. Bylo rozhodnuto, že tito občané zůstanou samozřejmě napojeni, ale náklady obce na rekonstrukci vodovodu se u nich promítnou do výše vodného včetně poplatku za zhodnocení nemovitosti možností připojení na kanalizaci a vodovod. Byla projednána nutnost zvýšit vodné pro značné náklady v souvislosti s nezbytným nákupem nového čerpadla do studny. Vodné se od počátku příštího měření zvýší na 15,- Kč za 1 m³. Byla projednána výše stočného obyvatel obecního domu č. 201 a rozhodnuto, že od okamžiku připojení na kanalizaci se jim bude účtovat stočné podle propočtu nákladů za vyvážení žumpy v minulosti v závislosti na spotřebě vody, minimálně však 30,- Kč za 1 m³.

Zastupitelstvo vzalo na vědomí nové stanovky Svazku Region Jih, na základě těchto stanov byly určeni tři zástupci obce s právem hlasovat (starosta S. Vosický, náhradníci p. Jiří Vácha a p. Pavel Smutný)

Paní Horáčková informovala zastupitelstvo o stavu příprav na oslavy obce.

OSLAVY 125.LET OD ZALOŽENÍ SBORU DOBROVOLNÝCH HASIČŮ V PYŠELÍCH

V předposlední sobotu tohoto léta (13. září) proběhly oslavy 125. výročí hasičského sboru v Pyšelicích. Sbory z blízkého i vzdálenějšího okolí se se svou technikou shromáždily na náměstí. Historické stroje a motocykly jsme vystavili u vstupu do kostela, kde především ruční čtyřkolové stříkačky byly zvýrazněny dobovým pozadím. V hasičské zbrojnici ve velké garáži jsme soustředili současně i dobové vybavení hasičů. Hlavní částí byla expozice vývoje přenosných hasičských stříkaček od vědra, přes džberovku k plovoucímu a kalovému čerpadlu. Vystavili jsme materiály, které jsme získali od sborů z celé republiky o strojích a historii firmy Ebert-Továrna požárních stříkaček.

Expozice v klubovně se věnovala historickým dokumentům a fotografiím ze života sboru. Zapůjčen nám byl prapor Jílovské župy Františka Ladislava Riegera č. 125 z muzea Jílové u Prahy. Vyšivaly jej před 70 lety naše ženy. Slavnostně byl předán na oslavách – „Rozvinutí župního praporu „13. srpna 1933 v Pyšelicích. Dochovalo se nám tablo s fotografiemi těchto oslav a dobový

SLAVNOSTNÍ NÁSTUP

plakát. Prapor hasiči v Jílovém nechali před několika lety zrestaurovat a je ve velmi pěkném stavu uložen v muzeu.

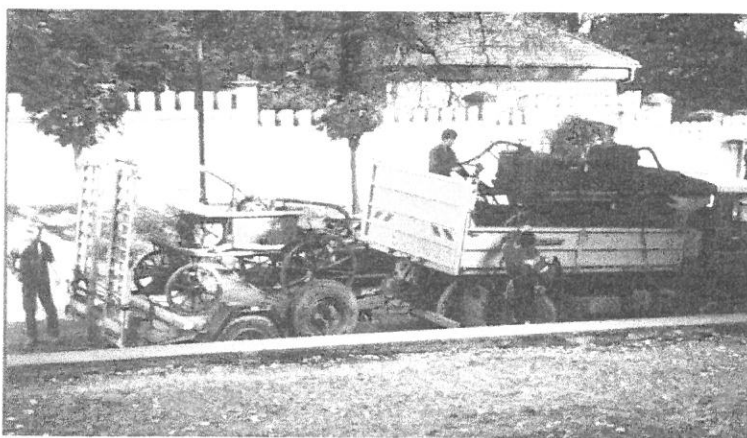
Podařilo se nám zapůjčit historickou techniku od sborů - Hrusice, Brtnice, Žižňany, Mezihoří, Soběhrdy a Vranov. Díky jejich ochotě jsme shromáždili nejvíce motorových stříkaček v celé republice od jednoho výrobce hasičské techniky-firmy Ebert. K vidění byly čtyři stroje. Velice nás potěšil příjezd pana Beka s kolegou s vozem Praga AN a závěsnou stříkačkou firmy Holeček z Českého Brodu. I přes nepříznivé počasí, kdy po mnoha týdnech tropických veder přišly kratičké přeháňky neváhali přijet na otevřeném automobilu.

Program slavností jsme si však nenechali narušit, ukázky probíhaly v rychlém sledu od 13 h na náměstí. Vranovští hasiči provedli zásah s ruční čtyřkolovou stříkačkou v dobových stejnokrojích. Řezání vodním paprskem nám předvedl HZS hlavního města Prahy; vyprošťování z havarovaného vozu i s příjezdem sanitního vozu provedla zásahová jednotka ze Senohrab s vozem Mazda. Naše jednotka likvidovala maketu hořícího objektu v dýchacích přístrojích. Naši nejstarší motorovou stříkačku Ebert jsme předvedli v provozu s dvěma proudy. Přes její stáří (rok výroby 1934) ukázala všem, co ještě umí. Na jedné z dobových fotografií je k vidění přestřikání věže kostela.

Ukázky zakončili hasiči z Ondřejova položením lehké pěny, tím udělali největší radost dětem. Zavalená hasičská auta a poletující chuchvalce pěny uzavřely program oslav na náměstí. Kde v horní části byly stánky a probíhaly zde souběžně slavnosti k 300 letům od povýšení Pyšel na město jako součást Pyšelského

STAROSTA SBORU NA HISTORICKE STŘÍKAČCE

PŘÍJEZD HISTORICKE TECHIKY

kulturního léta.

Na slavnostní valné hromadě v Sokolovně jsme vzpomněli na všechny ty, díky kterým byl náš hasičský sbor založen již v roce 1878 a přečkal přes těžká období válek. Za práci ve sboru byly předány čestné uznání základní organizace a OSHČMS. Naše nejstarší členka paní Anna Cílová obdržela Řád svatého Floriána za dlouholetou práci pro hasiče. Doposud pro nás aktivně shromažďuje materiály a sepisuje historii sboru.

Krásně prožitý den jsme zakončili Hasičskou zábavou v sále Sokolovny. K výročí sboru jsme vydali pohlednici a stolní kalendář - 2004 s fotografiemi z posledních 10 let činnosti a zajímavými leteckými snímky obce.

Děkujeme všem, kteří se podíleli na organizaci a přípravě oslav.

Jan Kostrhoun, archivář sboru

Generál Antonín Špaček

Při znovuoživení pomníku obětí první a druhé světové války v Pyšelicích nás navštívil a promluvil předseda Československé obce legionářské generál Antonín Špaček.

Svůj pohnutý život zasvětil boji za republiku v bojích proti fašismu. Jako voják československé jednotky, která vznikla ve Francii, v roce 1940 bojoval po boku francouzské armády v ústupových bojích. Po okupaci Francie odplul do Anglie, kde sloužil v letectvu RAF. V roce 1943 se oženil s důstojnicí britské armády pro výuku angličtiny. Po roce se jim narodil syn.

Od letectva byl přeložen k tankistům. Když se v Anglii začala organizovat československá brigáda, přechází k ní.

Brigáda měla 304 bojových tanků a byla přidělena k armádní skupině polního maršála Montgomeryho. Zúčastnil se přípravy k vyloštění. Po vyloštění zajišťoval obklíčení německých vojsk u Dunkerqua. S bojovou armádou prošel Evropou. Po válce se stal velitelem Hradní stráže a posluchačem Vysoké válečné školy. V roce 1949 byl propuštěn z armády a odsouzen za velezradu na 10 let. Jeho žena se synem byla donucena do 24 hodin opustit naši republiku. V roce 1950 požádala na naší ambasádě o povolení k návštěvě svého muže ve vězení. Toto povolení nedostala. Obdržela jen radu, jestli chce pomoci svému muži, ať se s ním rozvede. Jedině tak urychlí jeho propuštění z vězení.

Následující roky pro Antonína Špačka byly cestami po věznicích Pankrác, Bory,

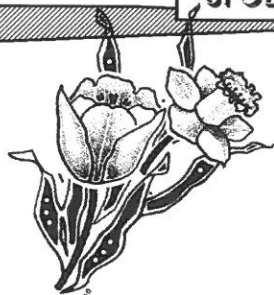
vojenská trestnice Opava a nakonec Jáchymovské doly. V polovině trestu byl propuštěn, ale nadále sledován policií. Do zaměstnání nastupuje v Jáchymovských dolech, jako zaměstnanec na šachtě, kterou po 13 letech ze zdravotních důvodů opouští. Až do důchodu pracoval u OPBH Praha 3 jako topič a domovník.

V té době svou rodinu navštěvovat nemohl a tak sám navrhl manželce rozvod. Nyní se s rodinou vzájemně navštěvuje. Při oslavách svých osmdesátin pozval do svého rodiště v Hradčanech manželku, syna, snachu a vnuka, kde uspořádal velkolepou oslavu pro 160 hostů. Po roce 1990 byl po zásluze vyznamenán a povýšen. Ve své funkci předsedy Československé obce legionářské dosud aktivně pracuje a rád hovoří především s mladými lidmi.

L. Kostrhoun

V říjnu oslaví své narozeniny

paní Josefa Stiborová z Pyšel 85 let
paní Milada Jungová z Pyšel 75 let
paní Miloslava Prchliková ze Zaječic 95 let.

Všem jubilantům přejeme pevné zdraví, štěstí a pohodu do dalších let.

POMNÍK PADLÝCH

ZBOROVSKÁ MISE

Expedice za prstí ze Zborova, ležícího na Ukrajině v bývalé Haliči, započala ve čtvrtek 4. září na pyšelském náměstí. Na její účastníky: Marii a Martina Kolářovy – garanty cesty na Zborov, Milana Niklese – fotografa výpravy, Romanu Chmátalovou, Ludka a Vlastimila Pařízkovy – členy mise, čekaly dva zásadní, nelehké úkoly: dopravit zborovskou prst do Pyšel a vylákat starostu z obecního úřadu za účelem společného dokumentačního fotografování.

Díky Mazdě MPV, laskavě zapůjčené p. ing. Martinem Čeledou, ředitelem Auto PALACE Praha Spořilov, ubíhala cesta přes Čechy a Moravu příjemně. Odpoledne byla překročena hranice se Slovenskem. Svá sezením rozlámaná těla jsme osvěžili v termálních lázních Bešeňová a noc nás zastihla v penzionu Sívá brada blízko slavného Spišského hradu.

Druhého dne dopoledne jsme zdárně překonali hranici mezi Slovenskem a Ukrajinou na přechodu U'bla. Odbavení trvalo asi hodinu a půl; bez výrazných potíží.

Karpaty nás přivítaly malebným údolím řeky Už, proti jejímž proudu jsme postupovali k hřebenům až na „Užockij převal“ (889m n.m.). Projížděli jsme stylovými, chudými ale úpravnými vesničkami, mezi políčky, lesy, zpočátku listnatými, posléze přecházejícími do smrkových monokultur, horskými lučinami, jež byly nakrátko spaseny různými dobytčaty. Celek působil jako velký přírodní park. Další pout' nás vedla přes Turku a Sambor ke Lvovu. Kopce vystřídala širošířá rovina. Lány s úrodnou černozemí leží převážně ladem, toliko jsou lemovány úzkými proužky soukromých políček, které poskytují svým majitelům základní obživu. Kde je sláva bývalé obilnice Evropy? Ze Lvova ke Zborovu ležícímu v Tarnopolské oblasti je již jen skok, cca 120 km. Míjíme hřbitov ukrajinských kozáků padlých na zborovské

frontě – stovky bílých dřevěných křížů, míjíme 10m vysokou, sypanou mohylu s křížem – nově to vybudovaný symbol ukrajinské svébytnosti. V 17:25 dorážíme na okraj Zborova. Nezbytné foto u betonového monumentu s nápisem „Zboriv“; a pak už centrum městečka.

Zastavujeme několik občanů, chceme získat nějaké informace o památníku, bojištích či kontakt na obecní představitele. Domluva s místními obyvateli je poněkud obtížnější, neboť padají i dotazy ve stylu: „Požalsta, jest' u vas rychtara?“ a podobné. Konečně narážíme na znalce místních poměrů, který naší chatrné ruštině rozumí. Navádí nás do vesničky Kalinovka vzdálené asi 5 km. Po silniče, která je spíše polní cestou nežli silnicí, tam za chvíli dorážíme. Vesnička to je velice chudobná, zablácená, neutěšená.

Po chvíli tápání nalézáme kamenný obelisk s nápisem, který deklaruje hrdinství 190 československých legionářů, kteří položili své životy v boji za svobodu slovenských národů.

U jeho úpatí byla poprvé nabrána prst'.

Paní shrabující bramborovou nať na přilehlém políčku nám dává další cennou informaci o existenci památníku na místním hřbitově. Pán projíždějící kolem s koňským povozem není líný změnit směr své jízdy a velice ochotně nás tam zavádí.

Jsmo u cíle naší pouti.

V blízkosti zarostlého místního hřbitova se nalézá dobře upravený hromadný hrob 190 padlých československých legionářů.

**ZDE NA STARÉ
SLOVANSKÉ PŮDĚ
VEDLE ZBOROVA
SPÍ SYNOVÉ
ČESKOSLOVENSKA,
KTERÍ PADLI
ZA SVOBODU A MÍR,
ZA LEPŠÍ BUDOUCNOST
VŠECH SLOVANSKÝCH
NÁRODŮ
VĚČNÁ JIM SLÁVA
2.VII.1917**

2. července 1917 v 9:00 hodin zaútočilo 3500 legionářů Československé brigády v prostoru Zborova na nepřátelská postavení rakousko - uherských a říšskoněmeckých jednotek. Čelo útoku tvořily granátnické oddíly sestavené z dobrovolníků, jejichž úkolem bylo rozbít před nepřátelskými zákopy překážky z ostatního drátu, aby útočná vlna mohla pokračovat. Granátníci vyrazili, rozbili zátarasy, přes některé hodili své pláště. A za nimi šla hlavní vlna na bodák. V průběhu dopoledne byly prolomeny za podpory ruského gardového pluku všechny tři obranné linie nepřítel. Do odpoledních hodin pronikla Československá brigáda do hloubky pěti kilometrů, ukořistila velké množství zbraní, munice a zajala 3200 zajatců. Tento úspěch byl zaplacen 190 životy a zhruba 800 raněnými z řad čl. legionářů. Vítězství u Zborova se stalo nejvýznamnějším vystoupením československých legií za I. světové války.

Generál R. Medek: „**Pět let jsem bojoval, viděl jsem mnoho padlých. Ale jen jednou, u Zborova, jsem viděl padlé s úsměvem na tváři. Byli šťastni, že padli za svobodu!**“

U paty kříže stojícího opodál hrobu byla podruhé nabrána prst'.

Již byla tma, když jsme opouštěli místo posledního odpočinku našich statečných předků.

V důsledku různých varovných informací, kterých se nám dostávalo před naší misí na Ukrajinu (neznámé prostředí divoké postkomunistické země ovládané mafii, se

zkorumpovanou policií a byrokratickými úředníky), jsme s sebou nevezli žádné úřední pověření ani schránku na prst'. Z podobných důvodů jsme se obávali i o zapůjčený vůz, nehodlali jsme přespát na Ukrajině; a tak pokoušet osud.

Ujížděli jsme k polským hranicím. Noční Ukrajina působí ponurým

dojem. Osvětlená jsou pouze města, vesnice spoře nebo vůbec. Rychlost jízdy zpomaluje poměrně hustý provoz, nekvalitní povrch silnic a opílci, kteří v úpěnlivé snaze trefit domů obezřetně a vrávoravě sledují bílou přerušovanou čáru uprostřed vozovky. Při přejezdu hranice v Přemyšli máme to potěšení poprvé a naposledy potkat ukrajinské vymáhače poplatků v uniformě. Za zdvihnutí závoje požadovali 30 EUR. Dostali pár plechovkových Staropramenů a bylo dobře. K spánku jsme se uložili ve čtyři ráno u benzínky před Jaroslavi.

Další den byl celý věnován zaslouženému odpočinku, obdivování přehradních jezer na polském Dunajci, přejezdu slovenských Pienin s návštěvou Červeného kláštera a spaní u Zakopaného. Neděli (poslední den naší mise) jsme chtěli věnovat horám. Zvolili jsme výstup na nejvyšší horu Polska - Rysy (2499m). Počasí bylo dobré, postup k Mořskému oku přímo zběsilý (9 km po silničce s výhledy na Gerlachovský štít).

Šťestí nám však tentokrát nepřálo. Vrcholové družstvo, ač mocně morálně podporované týlovou skupinou, bylo nuceno ukončit výstup necelou hodinu pod vrcholem pro nedostatek času zapříčiněný souvislou sněhovou pokrývkou zpomalující postup.

A pak už jen kilometry a kilometry v autě. Když jsme v pondělí ve 3:50 stanuli opět na pyšelském náměstí před obecním úřadem, byli jsme rádi, že cesta proběhla bez problémů a my úspěšně mohli splnit čestný úkol: přivést prst ze Zborova.

Z Pyšel do Zborova je cesta dlouhá 1062 km. Celkem bylo najeto 2280 km.

PAMĚŤ PAMÁTNÍKU

Pietní akt u pomníku v Pyšelicích na náměstí T. G. Masaryka 14. září navázáním na dobré tradice byla vzácná událost. Je to projev úcty, obdivu a vděčnosti těm, kteří bojovali a položili život za vznešené hodnoty spravedlivé svobody. Jsou zde všichni shromážděni: ti uvedení jménem i ti bezejmenní, kteří ve válečném běsnění zapadli. Blízko pomníku rostla lípa svobody. Byla odstraněna v době, kdy byla podřata občanská svoboda po několik desetiletí. Také za vítězství svobody hrdinové bojovali. Prach země z tehdejší Haliče, kde se proslavily ruské legie, z bojiště francouzských legionářů a italských u Dos Alto je vkládán do pomníku tak, jako je země na četných čestných vojenských pohřebištích po celém světě připomenutím obětí válek. Padlí nemají zapotřebí naše obřady - dali své životy za nás, abychom my mohli žít v míru. Náš vnitřní postoj a naše skutky mají být stvrzením zevních gest. Schránky se zemí jsou symboly: viditelná řeč neviditelných hodnot. Naši se vracíme domů. V čem je význam čsl. legií? Úsilí domácího a zahraničního odboje od začátku války v r. 1914 se soustřeďovalo na získání vnějšího státního práva českého v rakousko-uherské monarchii. Nikdo ze zodpovědných politiků doma ani v zahraničí nevznášel nárok na čsl. stát. Až ony dobře organizované a vítězně bojující samostatné sbory legionářů po bojích v r. 1917 u Zborova a Bachmače, udatné boje francouzské legie u Verdunu a statečnost legionářů v Itálii byly tak výrazné, že v lednu 1918 bylo v Praze předními českými představiteli vyhlášeno: „Národ náš se hlásí o samostatnost“. Zároveň usilovná práce našich politiků v zahraničí byla korunována uznáním oprávněného nároku na úplné osvobození z rakouského područí. A byla ustanovena naše prozatímní vláda. Legie svou příkladnou obětavostí, svými vítězstvími přesvědčily svobodný svět, že i my si svobodu a samostatnost zasloužíme. Legie jsou také příkladem, co znamená v moři milionových armád malý počet, když je veden zápletem, aby pravda zvítězila.

Na čelní straně pomníku jsou zapsáni i ti méně šťastní, kteří nechtěli anebo přes veškeré úsilí nemohli přejít na stranu bratří legionářů. I oni bojovali za spravedlivější zítřky v míru. Mezi řádky jsou i ti „neznámí vojáci“, kteří ve válečném zmatení zapadli. Jejich jména jsou zapsána v knize věčnosti.

Oběti koncentračních táborů za německé okupace a oběti z května 1945 jsou jmenovány na samostatné desce. Chybí mezi nimi Zdeněk Sedlák, palubní mechanik, který bojoval v samostatné čsl. peruti v rámci britského letectva. Jménem je uveden mezi svými padlými spolubojovníky - letci na pomníku v Praze.

Mezi oběma sloupci jmen zahynulých v první a druhé světové válce je schránka se zemí z Blaníku a Řípu. Má-li symbolizovat vztah k padlým druhého odboje, tak by tam měla být země z Terezína, Osvětimi, Prahy a Křiváčku, neboť tam krev jejich života přilnula k prachu země. Tak je tomu se zemí z bojišť legionářů. Země z obou vrchů opředených vybájenými smyšlenkami nemá nic společného s těmi, kteří k nám mluví o své oběti.

Paměť památníku zahrnuje i ty, kteří v uměle vykonstruovaném procesu si odpykali bolesti a ponižování ve vězeních padesátých let 20. století. Všichni byli soudem pak prohlášeni za zcela nevinné. Tito naši spoluobčané patří k těm, na jejichž památníku v Praze je uvedeno, že v letech 1948 až 1989 bylo 205 486 mužů i žen uvězněno, 248 popraveno, 4500 zemřelo ve věznicích, 327 zahynulo na hranicích, 170 938 občanů emigrovalo. Kdo si z nás při slavnosti 14. září u pomníku vzpomněl, že je výroční den, kdy zemřel prezident Masaryk, který byl předním organisátorem legií? V kostele Povýšení sv. Kříže v Pyšelicích se tento den vzpomínalo na zemřelé v obou válkách. Tady u pomníku jsme povyšovali do památníku oběti světlé paměti.

Na slavnostech za dřívějších časů se kolem pomníku a lípy svobody shromažďovali legionáři, vojáci v aktivní službě, četníci, kteří byli na kursu pro výcvik psů, krojovaní zástupci spolků s prapory, cechy se standartami a nejpočetnější byli žáci a žákyně místní a obecní měšťanské školy. Dnes tam chyběly. Ředitelem měšťanky byl Ant. Novák, ruský legionář a učitelem J. Klepáč, také legionář ruských legií. Jím složené zpěvy o legiích děti zpívaly. Učitelé a učitelky nás nejen vyučovali, ale i vychovávali k úctě a vděčnosti k statečným činům spoluobčanů.

První a druhý odboj patří nerozlučně k sobě. Dá se to ukázat i u nás. Legionář A. Marek bojoval u Zborova a byl vyznamenán za statečnost. Jeho synové Vladimír a Vlastimil padli za záchranu Prahy v květnu 1945 - in memoriam byli také vyznamenáni. Za doby ohrožení hitlerovským Německem vedl odbojovou činnost (řídil předvojenskou přípravu a výcvik v Pyšelicích a okolí) zmíněný Antonín Novák, který jako důstojník - legionář se zúčastnil bojů v Rusku. Za německé okupace byl pro odbojovou činnost zatčen. Prožil krutá léta v koncentračních táborech - přežil i „pochod smrti“.

Byla nám odkázána velkodušná tradice. Symboly paměti památníků mají význam obecně platný. Je vlastně jediné uctívání hrdinů: být hrdinou sám. Zatím jen zčásti poznáváme lásku, kterou za nás hrdinové položili svůj život.

v.a.r. Dr. Rádl

Pan Novák přezdívaný Táborák

Po přečtení Pyšelských listů, kde PhDr. Jiří Chvojka v článku Česká příjmení vzpomněl na tábořského rodáka Zdeňka Nováka, jsem se i já rozhodl trochu zavzpomínat. Zdeněk Novák alias Táborák ve zralém věku jezdil také hodně do Pětihost, kde nevynechal žádnou zabíjačku, na kterou vždy ochotně přivezl potřebný papír a další věci, když bylo třeba, tak zdatně pomáhal a při práci vyprávěl své roztodivné životní příběhy. Při tom se dozvěděl, co která hospodyně shání a obratem potřebné zboží sehnal. Při jedné takové rozpravě moje manželka oslovila Táboráka: „pane Tábořský“ a po té následovalo obvyklé vysvětlování. Táborák byl všestranný sportovec, hrál dlouhá léta fotbal za Pyšely i okolní kluby. Moje vzpomínky se vážou na dobu poválečnou, kdy Táborák chytal v ledním hokeji za Pyšely. V té době se hrálo na Pazderně a hráči se převlékali u Chalupů. Tenkrát se hrál v Pyšelicích ještě lední hokej a stačilo k tomu ani ne deset hráčů s rovnou hokejkou, ale se srdcem zapáleným pro sport a nebojících se práce. Takové hřiště se stavělo na právě vhodné zamrzlé ploše a velké bylo přibližně jak vodní hladina dovolila a nemusel to být ani pravidelný obdélník. Když bylo hřiště za jednou brankou užší, tak se za druhou rozšířilo a to podle tvaru rybníka. Na Pazderně se postavilo hřiště obdélníkové s mantinely asi dvacet centimetrů vysokými, podle šířky prken. Na hladkém ledě hráči v zápalu boje postrkovali ohraničující hrazení, ale když napadlo hodně sněhu a na hokej přišlo více diváků, tak led začal prskat a hřiště začala zalévat voda. My, kluci školou povinní, jsme se těšili na hráče v brance, který se s námi rád pobavil a to byl Táborák. Zdeněk rád ukazoval svůj vynález, na své rukavici si mezi palec a ukazovák přišil takovou blánu z kůže, aby do ní mohl chytat vystřelené puky. Další svoji specialitu nám svěděl a vyprávěl: „když na mě jede útočící hráč, tak se položím a nohama odkopnu branku a rozhodčí přeruší hru“. V tu chvíli ale nastala pro nás kluky chvíle, aby jsme opustili místo za brankou, protože útočník přeskočil hrazení, ladným obloukem objel stavidlo rybníka a vrátil se do hry a my jsme se opět mohli vrátit za branku.

Ještě bych zavzpomínal, jaké bylo v Pazderně krásné koupání a to když jsme se vraceli ze školy. Horší bylo již nedobrovolné vykoupání v zimních měsících, ať už jsme se propadli na slabším ledě, nebo v málo zamrzlých děrách po ledařích, to nás potom musel vzít v ochranu pan Kolář a usušit u kamen. Mladí lidé mi nebudou věřit, že na Pazderně se v zimních měsících vysekával led pro okolní hospody. Led se skladoval v lednicích, to je velký sklep a v létě se s ním chladilo pivo. Jedna taková hospoda byla u Kubelů v Pětihostech. Vracím se opět do dětských vzpomínek. Sedlák mě ve žních posílá, abych donesl žencům na pole pivo, paní Paroubková mi točí velký džbán plný piva, sekerou usekne kus ledu, vhodí do džbánu a doprovází mně slovy: „Běž kluku, ať to pivo nezteplá a nezakopni“. Já spěchám a již se nemohu dočkat, až minou poslední chalupu, strčím ruku do džbánu a vytáhnu onen kus ledu vysekaný z rybníka Pazderny a slastně si pochutnám.

Zdeněk Novák zemřel v Praze 16. listopadu 1994.

Josef Chrpa, Pětihosty

DĚKUJEME PANU CHRPOVI ZA JEHO ČLÁNEK, JISTĚ JE MNOHO PAMĚTNÍKŮ, KTERÍ SI JEHO VZPOMÍNKY VYBAVÍ A PŘIPOMENOU JIM LÉTA MLÁDÍ.

Česká příjmení část II.

Pohanští Čechové mívali jediné jméno osobní, které - když přijali křesťanství - vystřídalo jméno křestní. Kalendář jich sice nabízel bohatý výběr, lidé však dávali přednost poměrně omezenému okruhu jmen zemských patronů (Václav, Ludmila, Vojtěch) nebo jmen nejvýznamnějších světců (Jan, Petr, Pavel, Marie atd.). Poměrně omezený okruh výběru způsoboval, že se na všech vyskytovalo příliš mnoho Janů, Václavů, Jakubů atd. Nutnost jejich rozlišení si vyžádala vznik přízvisek: Jan řečený Dlouhý, Martin zvaný Šilha.

Tato přízviska mohla a nemusela být dědičná (Jan Turek, syn Václava řečeného Chalupa). Nebyla ustálená a mohla se měnit (Jan Kozel, jinak řečený Bříško).

Příjmení tedy mají velmi starý původ, ale jejich dědičnost je výrazně mladší. Začala se prosazovat až v 16. století a definitivně se ustálila až v 18. století. V r. 1780 císař Josef II. nařídil povinnost je mít (to se v té době týkalo už jen okrajových komunit) a povinnost jejich ustálení a dědičnosti.

Příjmení procházela za staletí své existence jazykovým vývojem, který odpovídal vývoji jazyka vůbec a také módním trendům. V době renesance to byla móda polatinšťování jmen (tak se např. z Kramáře stal Kramerius, z Prokopa Prokopius apod.), v době barokní poněmčování (z Myslivce se stal Forst, z Hostinského Schenk, z Hanikýře Honiger apod.). Mezi nejstarší příjmení patří ta, která vznikla z křestních jmen. Jako příjmení se v nezměněné podobě vyskytují prakticky všechna křestní jména (zde v kraji se vyskytli Bohuslavovi nebo Jindřichovi) snad jen s výjimkou jména Jiří, které by nešlo přechylovat (paní Jiřiová?). Proto se stále vyskytují jména Jiřík nebo Jiříček.

Jmen, která jsou odvozena od křestních jmen, je neuvěřitelné množství. Například od jména Jakub jsou odvozena jména Kuba, Kubů, Kubík, Kubíček, Kubovec, Kubovčík, Kouba, Kubis, Kubát, Kubák, Kubašta, Kubišta, Kubata, Kubec, Kubeček, Kubálek, Kubínek, Kuboušek, Jakubík, Jakubčík, Jakoubek atd.

U některých příjmení není spojení s původním křestním jménem příliš zřejmé. Tak např. příjmení Beneš pochází z křestního jména Benedikt, Šebek ze jména Šebestián, Bárta ze jména Bartoloměj, Janda ze jména Jan.

Velmi stará jsou rovněž příjmení, odvozená z nápadných tělesných znaků. To jsou jména typu Hrbatý, Kulhavý, Bezouška, Beznoska, Hlavatý, Dlouhý, Krátký, Malý, Tlustý, Vlasatý, Vlasák, Lysý, Lysák, Holý, Holec, Holeček, Drtina (tak nazývali naši předkové člověka velmi drobné postavy) apod. Existuje také řada jmen, která jsou odvozena od způsobu účesu našich předků (Kudrna, Kudrnáč, Kudrlička, Kadeřávek, Kadeřábek, Kučera, Chochola, Pačes, Vrkoč, Podhola, Rulík, Rulišek, Šístek atd.).

Sem patří i příjmení, která vznikla na základě vlastností nebo dojmů, jakým kdo působil: Veselý, Smíšek, Smutný, Stejskal, Pícha, Pokorný, Hovorka, Mlčák, Mlčoch, Hýsek nebo Hejsek. Hodně starého původu jsou jména Okasalý nebo Kasalický, označovala středověké elegány, nespisovně frajery.

Dostí častá jsou i příjmení podle společenského postavení (Podaný, Starosta, Konšel, Primas, Rychtář, Vladyka, Pán, ➤

➤ Šlechta, Zeman, Princ, Vejvoda, Hrabě, Kníže, Král, Císař) nebo podle příbuzenských vztahů (Strýc, Strejček, Švagr, Švagera, Tatiček, Synek, Dědek, Matička, Vnuk, Vnouček, Kmotr, Kmoch, Sirotek apod.). Hodně staré je jméno Baťa (a zdrobnělé Batík), které označovalo staročeskou hlavu celého rodu.

Velmi častá jsou jména odvozená od zaměstnání našich předků. To jsou jména typu Hospodář, Sedlák, Chalupa, Chaloupka, Chalupecký, Domkář, Zahradník. Podruh, Podroužek, Kovář, Kolář, Zámečník, Horník, Tesař, Kočárník, Bednář, Krejčí, Pláteník, Provazník, Punčochář, Kabátník, Kožešník, Kloboučník, Švec, Sedlář, Řezník, Pekař, Perníkář, Mlynář, Kuchař, Hajný, Dráb, Kantor, Kněz, Farář (také Falář), Biskup, Papež atd.

Protože příjmení jsou vesměs velmi starého původu, nemůžeme mezi nimi nalézt jména podle novověkých povolání (ještě jsem neslyšel, že by se někdo jmenoval řekněme Instalátér, o mladších ani nemluvě). Zato se občas vyskytnou jména odvozená od zaměstnání, která už odnesl čas. To jsou jména typu Mečíř, Brniř, Platněř (vyráběl plátky k brnění), Caletka (pekla calty, tedy vánočky), Kulíř (tesal kule do praků), Puchýř (drtič rudy), Vačkář (vyráběl váčky) nebo Kárník. O tomto příjmení napsal Z. Winter, že jím byli označováni ženatí tovaryši, kteří vandrovali se ženami, vezouce na káře chudícké svršky a děti své. V Č. Budějovicích jsem se setkal i s tak pěkným staročeským jménem Lovčí.

(Pokračování příště) **PhDr. Jiří Chvojka**

ROČNÍ OBDOBÍ

Roční období a v nich

vybrané pranostiky a různá hodnocení přírodních podmínek (třetí pokračování)

Po předcházejících charakteristikách ročních období první poloviny roku je nyní na řadě **podzim**. Naši předkové o něm tvrdili, že je vlhké a studené moci, přináší ovoce a nemoci. Ze zkušenosti dobře víme, že takto pojaté zobecnění je zavádějící, a co více platí pro jeho druhou polovinu, nelze jednoznačně vztáhnout na polovinu první. Obdobně jako u předcházejících mají pro jeho průběh opět značný význam fenologické charakteristiky.

V přírodovědních a zemědělských disciplínách se počátek fenologického podzimu nejčastěji spojuje s kvetením ocunu jeseního a konec se všeobecným opadem listů buku a dubu letního. Z praktických hledisek se člení na časný (tj. do uzrání plodů kaštanu koňského a žaludu), plný (do celkového zbarvení listů břízy, buku a dubu) a pozdní (do všeobecného opadu listů buku a dubu letního). Aby toho ještě nebylo málo, tak vzhledem ke skutečným klimatickým a především teplotním poměrům ve střední Evropě lze na základě křivek chodu teploty vzduchu vymezovat tzv. vegetační podzim a vegetační předzim. Vegetačním podzimem rozumíme období s trváním průměrných denních teplot vzduchu od 15 do 5 °C a vegetační předzima je období s trváním průměrných denních teplot od 5 do 0 °C, v obou případech vymezených na sestupné větvi křivky ročního chodu takovýchto teplot (jedná se o graf, na jehož horizontální ose jsou údaje o teplotě a na vodorovné o čase).

Vegetační podzim a vegetační předzima v našich přírodních podmínkách zahrnují podstatnou část astronomického podzimu. Konec vegetačního podzimu a vegetační předzimy se přitom kryje s ukončením již dříve zmiňovaného velkého vegetačního období. Průměrná data nástupů, ukončení a trvání vegetačního podzimu a vegetační předzimy jsou pro nadmořské výšky vztažené k naší lokalitě shrnuty v následujícím přehledu (příklady odchylek od průměrných hodnot jsou uvedeny v odstavci za tabulkou 1 v prvním pokračování tohoto tématu):

Tabulka 5

Nadmoř. výška	Vegetační podzim			Vegetační předzima		
	Nástup	Ukončení	Trvání	Nástup	Ukončení	Trvání
300 m	3. 9.	30. 10.	58 dnů	31. 10.	14. 12.	45 dnů
400 m	29. 8.	28. 10.	61 dnů	29. 10.	7. 12.	40 dnů
500 m	23. 8.	25. 10.	64 dnů	26. 10.	1. 12.	37 dnů

I v nejteplejších oblastech naší republiky končí v průběhu první říjnové dekády hlavní vegetační období (časový úsek roku vymezený průměrnou denní teplotou 10 °C a vyšší) a v polohách nad 300 m nad mořem končí říjnem i velké vegetační období (ohraničují je průměrné denní teploty 5 °C a vyšší). Tyto skutečnosti připomínám proto, že z podzimních měsíců je to právě říjen, v němž se ekologicky významně promítají meteorologické změny a vegetační předěly. Velice výstižně lze dokumentovat tuto skutečnost i na několika vybraných pranostikách vztahujících se k celkové povaze právě tohoto měsíce: Říjen hlavu k zimě kloní; říjen je měsíc babího léta, ozimů, brambor, vína, ranních mlh a přímrazí; říjen na jednom konci ještě hřeje, ale na druhém již mrazí atd. A ještě si vám dovoluji přiblížit jednu zajímavou citaci údajně převzatou z tzv. Stoletého kalendáře (byl zpracován z meteorologických pozorování k astronomickým záznamům pořizovaným od r. 1701 do r. 1800): „V říjnu vějí divoké větry, dorážejí deště, zimy a sněhy, nejvíce v poslední čtvrti, okolo kterého času podzimní povětrí zmenáhla zimní způsob přijímá“. Jako celek spadá takováto jeho charakteristika do výjimečně studených podzimů poslední z malých dob ledových někdy z druhé poloviny 18. století. S povděkem lze říci, že se objektivně vymyká našim současným představám.

Připomeňme si ještě v několika příkladech předvídatost našich předků zaznamenanou v následujících pranostikách: Jaké je počasí v září, takové bude i v příštím květnu; bouřky v září znamenají mnoho sněhu na jaře; když se pavouk křížák v říjnu nebo listopadu ukrývá a nevylézává, není daleko od sněhu; mnoho žaludů věští studenou zimu s množstvím sněhu; je-li říjen sněžný a studený, tuhé zimy jest to znamení; drží-li se v říjnu na stromech pevně listí, bude tuhá zima; uhodí-li v listopadu časné mrazy tuhé, brzy zase dobře bude a z mnohých dalších – studený listopad věští zelený leden.

A teď si ještě přečtete něco z klimatiky a budeme mít podzim za sebou (hodnoty jsou opět vztaženy k naší lokalitě):

Měsíce	Průměrná teplota vzd.	Odchylka od ročního prům.	Průměrné srážky	Podíl na ročním úhrnu
Září	13, 5 °C	5, 8 °C	46 mm	8, 1 %
Říjen	8, 4 °C	0, 7 °C	34 mm	6, 0 %
Listopad	2, 5 °C	- 5, 2 °C	34 mm	6, 0 %

Tabulka 6

Tímto jsme se dopracovali k **zimě**. Podle astronomických hledisek trvá od zimního slunovratu (nejčastěji připadá na 21. nebo 22. 12.) do jarní rovnodennosti (na 20. nebo 21. 3., výjimečně 19.3.). Klimatologové s meteorology považují za zimní období měsíce prosinec, leden a únor. Z hledisek bioklimatologie člověka (tzn. s ohledem na průběh a povahu fyziologických procesů v lidském organismu) se toto roční období vymezuje jako biologická zima, trvající od 16. 11. do 15.2..

Pro fenology je zima obdobím, v němž se vegetace nachází ve stavu zimního klidu, ze kterého může jen krátkodobě (tedy přechodně) procitnout. Začíná všeobecným opadem listů buku a dubu letního. Navazuje na ni fenologické předjaří, na jehož počátku vždy překvapení hledíme na rozkvet sněženek předjarních a lísky obecné.

Se zřetelem ke skutečným teplotním poměrům se za vegetační zimu pokládá období s průměrnými denními teplotami (již víme jak se vypočítávají) 0 °C a nižšími. Pro vegetační předjaří platí teplotní rozmezí v hodnotách průměrných denních teplot 0 až 5 °C. Orientační údaje průměrných datumů nástupu, ukončení a trvání vegetační zimy a vegetačního předjaří pro nadmořské výšky znovu vztažené k naší lokalitě jsou následující :

Tabulka 7

Nadmoř. Výšk	Vegetační zima			Vegetační předjaří		
	nástup	ukončení	trvání	nástup	ukončení	Trvání
300 m	15. 12.	1. 3.	76 dnů	2. 3.	3. 4.	33 dnů
400 m	8. 12.	6. 3.	89 dnů	7. 3.	7. 4.	32 dnů
500 m	2. 12.	7. 3.	95 dnů	8. 3.	10. 4.	34 dnů

Nebude jistě od věci, když si něco řekneme o pranostikách, které mají co říci k vyhlídkám na tuhou či mírnou zimu. Překvapil mne poměrně značný počet těch, z nichž se kdysi věstil její průběh z kvality zaječí srsti. Protože předpoklady k takovému jejímu zkoumání se podstatně zminimalizovaly, uvedu, jako asi nevratnou zajímavost, jen jednu z nich : Oblékají-li si zajáci hustý kožíšek a mají-li mnoho sádla, bude tuhá zima. Za daleko perspektivnější ve stávajícím travoplném systému lze považovat realističtější podněty z úvah našich prapředků : Je-li mnoho polních bodláků (pcháč rolní), tak nastane tuhá zima (bohužel, bez prošípaného zaječího hřbetu, svíčekové omáčky, houskového knedlíku a přiměřeně vychlazeného piva své oblíbené značky).

Z předpovědních pranostik podle průběhu zimy jsem pro vás vybral tyto: Když není zima před vánocemi, je pak na jaře; zima beze sněhu, léto bez chleba; kruté zimy působí studené jaro a z dalších např. : Je-li v zimě mnoho jinovatky, hodně sněhu a hluboko promrzlá půda, bude úrodný rok. A k nim mi dovoluť ještě přiřadit některé pranostiky podle zimní povětrnosti, např. : Jsou-li v zimě velké závěje, urodí se hodně ječmene; zimní hřmění, pozdější bída a z jiných třeba : Je-li na Štědrý den na stromech jinovatka, urodí se hodně ovoce; je-li na Štědrý den slunce, bude krásné počasí na žně z mnoha jiných – mokrá Boží hod, rolníku není vhod, ale naopak – padá-li na Boží hod sníh, hodně obilí bude na polích.

Podle dochovalého spisku Rady Evermoda Jiřího Košetického, vydaného v roce 1690, obraceli se naši prapředci k závěru prosince s nezdolnou vírou a existenčním přáním : Rok dokonává, dej bůh, by přestala bída a konec vzala

A ještě mi dovoluť jednu poznámku k pranostikám, která k nim podává stručný a jasný výklad: Lidé žijící s přírodou a se vztahem k přírodě mají staleté zkušenosti, využívají je k soudům o počasí. Povětrnost je pánem jejich práce, a proto jí přikládají velkou důležitost. Lidová mudrosloví nejsou tedy jenom ledajaké bezvýznamné říkanky, nýbrž výrazně ukutá pravidla pradávných poznání a zkušeností. Někdy ovšem selžou, ale není pravidla, aby nemělo výjimky. Řídké výjimky pravidla jenom potvrzují (Velký pranostikon, str. 79, Academia, 1998).

Obdobně jako u předcházejících ročních obdobích opět završím i tuto dílčí část klimatikou :

Tabulka 8

Měsíce	Průměrná teplota vzd.	Odchylka od roč. průměru	Průměrné srážky	Podíl na ročním úhrnu
Prosinec	- 0, 9 °C	- 8, 6 °C	30 mm	5,3 %
Leden	- 1, 1 °C	- 9, 9 °C	27 mm	4,7 %
Únor	0, 5 °C	- 7, 2 °C	27 mm	4,7 %

Tímto končím se stručnou charakteristikou ročních období pokud možno vztaženou k naší lokalitě. V aplikacích lidového mudrosloví chtěl bych nyní pokračovat po jednotlivých měsících, a společně s vámi v nich postupně probrat hlavní etnometeorologická (tj. typicky národní) období počínající lednem a končící prosincem. Nebojte se, zase tak suchopárné čtení to nebude.

RNDr. Miroslav Zeman

SOUTĚŽ

Jak si vede Pyšelský dub ve finále soutěže Strom roku ?

Po uzávěrcě těchto PL bude již jasno. Hlasování je totiž ukončeno 15. října a vyhodnocení v neděli 19. října. Podařilo se nám sehnat téměř tisíc hlasů pro tento strom, ale dle průběžných výsledků zveřejňovaných na internetu vede oskeruše, stojící u Strážnice na jižní Moravě s více než 2800 hlasy. Nevadí, soutěže jsme se zúčastnili, bojovali a můžeme být na svůj dub pyšní. *M.P.*

Navštívili nás podzim

V pátek 10. října se sešly pyšelské děti a spolu s paní učitelkou Marií Kolářovou a Martinou Linhartovou umístily u kostela vydlabané dýně a zapálily v nich svíčky. Děti zazpívaly několik písniček a přednesly básně věžící se k podzimu. Každý večer jsou ve vyřezávaných strašidýlkách zapálené svíčky. Kolemjdoucí se zastavují a těší pohledem. Věříme, že letos se již nenajde žádný vandal, který by práci dětí poškodil. Dýně vypěstoval stejně jako loni pan L. Pařízek. Děkujeme všem za hezký zážitek a těšíme se na další ročník „dýňodlabání.“ **M.P.**

Regionální muzeum v Jílovém u Prahy

Do 18. ledna 2004 pokračuje výstava Sbírání Ivy Huttnerové

Od 18.10 - 11.1.2004 Hodiny jdou a jdou....

Divácky poutavý průřez vývoje hodinových typů a hodinových strojů od renesance do 2. pol. 20. století.

Štola sv. Josefa (v Dolním Studeném) otevřena do konce října

soboty, neděle, svátky 10 - 17 hod., telef. objednávky 241950791

vstupné 20,- Kč, děti do 15 let polovic

Muzeum je otevřeno denně, mimo pondělí (pokud není svátkem): leden - květen 9 - 12, 13 - 16 hod.

červen - srpen : 9 - 17 hod, září - prosinec 9 - 12, 13 - 16 hod.

Vánoční překvapení

Kulturní komise připravuje:

Neděle 30.11. v 16,00 hodin **PYŠELSKÝ ADVENT** - setkání u vánočního stromu se svátečním slovem, zpěvem koled a rozsvícením první adventní svíce.

Dále se budeme scházet na stejném místě ve stejný čas a to

7.12., 14.12. a 21.12. - tento den se po rozsvícení poslední svíce vydáme společně na sváteční procházku na LORETU, kde si prohlédneme jedinečnou výstavu pyšelských umělců, která potrvá pouze tuto neděli do 21.00 hodin.

Sobota 6.12. 8- 12 hodin PYŠELSKÉ MIKULÁŠENÍ - předvánoční trh trochu jinak

Úterý 23.12. 9 - 16 hodin PYŠELSKÉ VÁNOČNÍ ZASTAVENÍ

vše kolem tradičního prodeje ryb, voňavé stánky a něco na zahřátí za doprovodu koled

Čtvrtek 24. a 25. 12. v 17,00 hodin „Zpěvy sladké Francie“

uveďte v Pyšelích v sokolovně Sbor dobrovolných ochotníků Sokola Pyšely

RECEPTY NA PŘÁNÍ

Škvarkové placky

1 kg hladké mouky

80 gramů droždí

lžíce sádla (oleje)

sůl, vejce, sekané škvarky, mléko

Vše zaděláme na ne moc tuhé těsto, necháme vykynout. Tvoříme placky na pomaštěný plech. Před pečením potřeme olejem.

V elektrické troubě pečeme při teplotě 170 stupňů.

Staročeské jablečníky

500 gramů hladké mouky

3 žloutky

150 ml. oleje

trochu smetany, sůl

kvásek: 11 kostek cukru, 250 ml mléka, 80 gramů droždí

Těsto zpracujeme spolu s jablky nakrájenými na kostky.

Po upečení obalíme v cukru (možno přidat skořici).

VÍTE ŽE ...

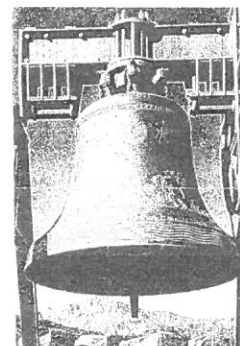
Zvon Míru v italském Roveretu

se rozeznívá každý rok 28. října v 21 hodin na památku československých legionářů.

I naše obec Pyšely se k této akci připojuje.

Proto v místním kostele budeme také 28. října v 21 hodin zvonit.

VZPOMEŇTE S NÁMI NA VŠECHNY OBĚTI VÁLEK.

MARIA DOLENS
LA CAMPANA DELLA PACE DI ROVERETO

Plyn pro Vaše spotřebiče na klíč.

ZHOTOVÍME PROJEKTOVOU DOKUMENTACI PLYNOVÉHO ROZVODU I TOPNÉ SOUSTAVY, PROVEDEME INSTALACI PLYNOVÉHO POTRUBÍ OD SKŘÍNKY S HLAVNÍM UZÁVĚREM PLYNU PO VAŠE PLYNOVÉ SPOTŘEBIČE, EVENTUELNĚ PROVEDEME MONTÁŽ ÚSTŘEDNÍHO TOPENÍ. NA POTRUBÍ PROVEDEME REVIZI A TLAKOVOU ZKOUŠKU, SPOTŘEBIČE UVEDEME DO PROVOZU..

František Dvořák - opravy, montáže a revize vyhrazených plynových zařízení

PRAHA 3, ŠROBÁROVA 3, TEL./FAX 272743710 A 602277439.

Jiří Fietko

vjezdové brány - křídlové, pojezdové,
samonosné,

garážová vrata - sekční, rolovací,
předokenní rolety

Výroba a montáže, automatizace stávajících bran,
záruční a pozáruční servis

Jiří Fietko, Pod zahrady 304 Pyšely

tel: 323 647 422, 728 510 285

LAKUJEME

okna, dveře, zárubně,
nábytek, topné články apod.

tel. 323656354

323656028, 323640804

607507606

SLUŽBY OBYVATELSTVU AUTODOPRAVA

Lubomír OBR

nabízí:

AVIA KONTEJNERY

- ODVOZ SUTI

tříděná stavební suť, zemina 2m³ - 3 t 950 Kč

netříděná stavební suť, 2m³ - 3 t 1200 Kč

- ODVOZ ODPADU

biologický, domovní, stavební 3m³ 1800 Kč(max. 1,5t)

6m³ 2400 Kč(max. 1,5t)

11m³ 3000 Kč(max. 1,5t)

- CENY JSOU DO OKRUHU 15 km.

- V CENÁCH JE ZAHRNUT PRONÁJEM KONTEJNERU NA 24 hod.

- PRONÁJEM KONTEJNERU ZA KAŽDÝ DALŠÍ ZAPOČATÝ DEN ČINÍ 100 Kč.

- MOŽNOST PRONÁJMU UZAMÝKATELNÝCH KONTEJNEROVÝCH SKLADŮ

- PŘI PŘEKROČENÍ LIMITU: 1m³ ODPADU - 450 Kč

K CENÁM JE ÚČTOVÁNO 5% DPH

AVIA hydraulická ruka, AVIA odtah

ODVOZ ŽELEZNÉHO ŠROTU A AUTOVRAKŮ

/výkup železného šrotu nad 500 kg v místě zákazníka/

PRODEJ A DOVOZ PÍSKŮ, ŠTĚRKU A BETONU

Zemní práce

UNC 750, CATERPILLAR

SLUŽBY OBYVATELSTVU:

- stěhování, vyklízení bytů, půd a sklepů, bourací práce,
odvoz suti a domovního odpadu, likvidace černých skládek,
kácení rizikových dřevin včetně odvozu dřevní hmoty.

Provozovna: Želivec 137, Praha - východ

tel./fax: 323 673 415, 323 672 658,

mobil: 602 387 805, 603 209 114 - kancelář

Provozovna: Ondřejov tel.: 603 202 795

E-mail: obr_l@volny.cz

PYŠELSKÝ PAŠÁK

O putovní cenu Pyšelský pašák soutěžily děti v sobotu 6. září. Na přípravě závodu pracoval Honza Čenský s rodinou a přáteli několik dní. Závod se zatím konal vždy v květnu, ale letos byl termín přeložen na září kvůli stavbě kanalizace v okolí MŠ. Organizátoři ani závodníci však nemuseli litovat. Počasí bylo mimořádně příznivé, teplé paprsky babího léta zahřívaly účastníky celé odpoledne. Děti neodradily ani drobné nehody, překonaly i velkou trému před startem a bojovaly jako o život za hlasitého povzbuzování diváků. A víte, kdo nejvíce fandil? Dědečkové a babičky, kteří se na závod vypravili také na kolech. Letos se závodu zúčastnilo méně dětí než v přecházejících letech, ale přesto se vše vydařilo. Odměny vítězům i všem účastníkům byly rozděleny a děti si odnesly nezapomenutelné zážitky. Děkujeme organizátorům za vše, co pro naše děti dělají.

M.P.

SK PYŠELY PRIVÍTÁ DO SVÝCH ŘAD NOVÉ ZÁJEMCE O FOTBAL

-TRÉNINKY ŽÁKŮ (ROČNÍKY 1989 - 1992), JSOU KAŽDÉ ÚTERÝ A ČTVRTEK OD 16,30 H.. TRÉNUJE J. VEČERA A J. HEGEDUŠ

-TRÉNINKY PŘÍPRAVKY (ROČNÍKY 1993 - 1998) JSOU KAŽDÉ PONDĚLÍ A STŘEDU OD 16,00 DO 17,30 H.

TRÉNUJE L. HRUŠKA A J. SLÁDEK

PŘIJĎTE POSÍLIT NAŠE ŘADY

POZOR ! POZOR !

Cvičení žáků znova začíná.

Poprve se sejdem ve **čtvrtek 9.10.2003 v 16,30 h. v sokolovně.**

Přezůvky a dobrou náladu sebou.

Fotbal

SK Pyšely I B - skup. D

1. kolo	Sokol U. Janovice - SK Pyšely	0 : 3	Branky: M.Kulhavý, Khand, Kadeřábek
2. kolo	SK Pyšely - Sokol Kondrac	3 : 1	Kadeřábek 2x, Bulíček
3. kolo	STAR Tupadly - SK Pyšely	2 : 2	Helma, Páša
4. kolo	SK Pyšely - Slavoj Ratboř	1 : 1	Páša
5. kolo	Slavoj Vrdy - SK Pyšely	0 : 2	Kučera, Bulíček
6. kolo	Sokol Malín - SK Pyšely	4 : 0	
7. kolo	SK Pyšely - FK Kunice	5 : 3	Kučera, Kadeřábek 2x, Matulaj, vlastní Kunic

Stav po 7. kole

4. SK Pyšely 7 4 : 2 : 1 16 : 11 14 bodů

SK Pyšely - žáci - okr. přebor Benešov

1. kolo	Bystřice - Pyšely	7 : 1	Podraný
2. kolo	Pyšely - Votice	0 : 2	
3. kolo	Neveklov - Pyšely	9 : 3	Rafael 2x, Podraný
4. kolo	T. Štěpánov - Pyšely	15 : 0	
5. kolo	Pyšely - Zbraslavice	1 : 4	Rafael

SK Pyšely - příprava - okr. přebor Benešov

11. kolo	Pyšely - Benešov B	6 : 1	Jakoubek 5x, Tomášek
1. kolo	Votice - Pyšely	9 : 0	
10. kolo	Týnec - Pyšely	5 : 0	
2. kolo	Pyšely - Vlašim	0 : 4	
3. kolo	Neveklov - Pyšely	1 : 1	Žákovec
4. kolo	Poříčí - Pyšely	14 : 1	

Žáci

Pohár OFS Benešov

Lešany - Pyšely

5 : 1 Rafael

Vlad. Vosický